

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	την Ομάδα Εργασίας II
Θέμα :	Συγκεφαλαιωτικό σημείωμα της συνεδρίασης της 12.07.2002 υπό την προεδρία του επιτρόπου António VITORINO

Η δεύτερη συνεδρίαση της Ομάδας εργασίας II «Χάρτης» πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιουλίου 2002, μεταξύ ώρας 14:30 και 17:30, υπό την προεδρία του επιτρόπου António Vitorino.

I. Χρονοδιάγραμμα των εργασιών

1. Επιβεβαιώθηκαν οι ακόλουθες ημερομηνίες των προσεχών συνεδριάσεων :

- 23 Ιουλίου (όλη την ημέρα)
- 17 Σεπτεμβρίου (όλη την ημέρα)
- 4 Οκτωβρίου (απόγευμα)
- 7/8 Οκτωβρίου (εφεδρικές ημερομηνίες)
- 21 Οκτωβρίου ως ημερομηνία της τελευταίας συνεδρίασης αντί της αρχικά προβλεπόμενης 29ης Οκτωβρίου· αυτό θα επιτρέψει την ολοκλήρωση των εργασιών της Ομάδας πριν από την ολομέλεια της Συνέλευσης κατά τα τέλη Οκτωβρίου, εν όψει της παρουσίασης μίας πρώτης αρχιτεκτονικής της συνθήκης όπως ανακοινώθηκε από τον Πρόεδρο της Συνέλευσης Valéry Giscard d'Estaing.

II. Τρόπος και συνέπειες της ενδεχόμενης ενσωμάτωσης του Χάρτη στις συνθήκες

– Δυνατές τεχνικές για την ενσωμάτωση του Χάρτη

2. Ο Πρόεδρος άνοιξε μία πρώτη συζήτηση επί του θέματος, υπογραμμίζοντας συγχρόνως ότι η Ομάδα θα πρέπει να επανέλθει σε αυτό το κρίσιμο θέμα στο πλαίσιο των εργασιών της. Τόνισε επίσης :

- τη σχέση μεταξύ της ιδέας μίας βασικής συνθήκης καθώς και του μήκους της, και της επιλογής των δυνατοτήτων (όπως εμφανίζονται στο έγγρ. CONV 116/02), δεδομένου ότι καμία εξ αυτών δεν είναι εκ των προτέρων ασύμβατη με την ιδέα αυτή,
- τους διάφορους δυνατούς συνδυασμούς των προτεινομένων δυνατοτήτων,
- το θέμα του προοιμίου που θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν σε αυτήν τη συνάρτηση.

3. Οι παρεμβαίνοντες ετάχθησαν στην πλειοψηφία τους υπέρ της πλήρους ενσωμάτωσης του σώματος των άρθρων του Χάρτη σε μία νέα βασική συνθήκη (επιλογή στ), επισημαίνοντας ιδίως τις προσδοκίες που αφορούν την προβολή και τη διαφάνεια των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης, όπως εκφράζονται κυρίως από την κοινωνία των πολιτών και τη συνέλευση των νέων, την ουσιώδη σημασία της συμπερίληψης ενός καταλόγου των δικαιωμάτων αυτών στην αρχή μίας βασικής συνθήκης ή ενός συντάγματος, καθώς και τον θεωρούμενο ως κανονιστικό χαρακτήρα του Χάρτη, ο οποίος έχει διατυπωθεί «ως εάν» το κείμενο αυτό είχε προορισμό να συμπεριληφθεί στη συνθήκη.

4. Άλλοι παρεμβαίνοντες, ωστόσο, ισχυρίστηκαν αντιστοίχως :

- ότι το μέλημα του περιορισμού στα ήδη υπάρχοντα θεμελιώδη δικαιώματα και της διαφύλαξης της θέσεως των κρατών μελών συνηγορούσε (δεδομένου ότι η Ομάδα προσανατολίζεται προς τη μη τροποποίηση του Χάρτη) υπέρ της επιλογής α) ή β), και ότι δεν πρέπει να υποτιμάται η σημασία του κειμένου αυτού ως διακήρυξης,
- ότι η τελική επιλογή μεταξύ των δυνατοτήτων αυτών θα γίνει με πολιτική απόφαση η οποία θα ληφθεί αργότερα, αλλά με βάση τις απαντήσεις που θα δοθούν σε ορισμένα τεχνικά ζητήματα τα οποία θα εξετασθούν από την Ομάδα.

- ότι ενδέχεται να υπάρχει ενδιάμεση οδός, όπως παραδείγματος χάριν ένα πρωτόκολλο (επιλογή ε) σε συνδυασμό με αναφορά στο Χάρτη, η οποία θα περιέχεται σε άρθρο της βασικής συνθήκης,
- ότι η επιλογή της τεχνικής θα πρέπει επίσης να γίνει με μέριμνα να μην εξασθενήσει το πανευρωπαϊκό σύστημα της ΕΣΑΔ.

5. Διάφοροι παρεμβαίνοντες τόνισαν ότι το Προοίμιο του Χάρτη, το οποίο αποτελεί ουσιώδες τμήμα του, έχει διατυπωθεί κατά τρόπον ώστε να συμπεριλαμβάνει, πέραν των θεμελιωδών δικαιωμάτων, σε μία γενικότερη έννοια, τις αξίες και τα θεμέλια της Ένωσης. Θα μπορούσε επομένως, σύμφωνα με τα μέλη αυτά, να χρησιμοποιηθεί (ενδεχομένως εμπλουτισμένο με άλλα στοιχεία) ως προοίμιο μίας νέας βασικής συνθήκης.

6. Ο Πρόεδρος ολοκλήρωσε τονίζοντας ότι θα πρέπει, κατά την επιλογή της τεχνικής της ενσωμάτωσης, να αντιμετωπισθούν διάφορα ζητήματα όπως, αφενός, το ζήτημα της πολιτικής προβολής και σπουδαιότητας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και, αφετέρου, το θέμα της νομικής ασφάλειας. Θύμιζε, άλλωστε, τις δύο όψεις της συμβιβαστικής συμφωνίας γύρω από τον Χάρτη, τονίζοντας ότι τότε είχε επιτευχθεί συναίνεση ως προς πολιτική δήλωση αλλά ότι το κείμενο έχει νομικό χαρακτήρα διότι έχει διατυπωθεί «ως εάν» επρόκειτο να ενσωματωθεί στις συνθήκες.

- Το θέμα του σημερινού άρθρου 6 παρ. 2 της συνθήκης ΕΕ (σχέση μεταξύ του Χάρτη και της ΕΣΑΔ, αφενός, και των κοινών συνταγματικών παραδόσεων, αφετέρου)

7. Ορισμένα μέλη της Ομάδας ετάχθησαν υπέρ της εξάλειψης του άρθρου 6 παρ. 2 της συνθήκης ΕΕ στην περίπτωση της ενσωμάτωσης του Χάρτη ως πλήρως δεσμευτικού κειμένου, δεδομένου ότι ο Χάρτης συμπεριλαμβάνει τα δικαιώματα της ΕΣΑΔ και θεωρείται ήδη από το Πρωτοδικείο ως ερμηνεία των κοινών συνταγματικών παραδόσεων· περιέχει εν πάση περιπτώσει αναφορές στις δύο αυτές πηγές στο προοίμιό του. Άλλα μέλη πάντως θα ήθελαν τη διατήρηση του άρθρου 6 παρ. 2 της συνθήκης ΕΕ ή ανάλογης διάταξης. Τα μέλη αυτά υποστήριζαν ότι ο Χάρτης δεν περιέχει το σύνολο των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στην ΕΣΑΔ και στα πρωτόκολλά της, και ότι μία διάταξη όπως το άρθρο 6 παρ. 2 θα μπορούσε να ευνοήσει μία ερμηνεία του Χάρτη υπό το πρίσμα των κοινών συνταγματικών παραδόσεων. Επιπλέον, θα σηματοδοτούσε άνοιγμα του συστήματος για μελλοντικές εξελίξεις, επιτρέποντας στο Δικαστήριο να λάβει υπ' όψιν νέα συνταγματικά στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να προκύψουν μεταξύ των κρατών μελών.

8. Στο πλαίσιο αυτό ελέγχθη επίσης ότι, δεδομένου ότι οι κοινές συνταγματικές παραδόσεις απετέλεσαν την τρίτη μείζονα πηγή (επιπλέον των δικαιωμάτων της ΕΣΑΔ και της συνθήκης ΕΚ) για το Χάρτη, η εξασφάλιση αρμονίας μεταξύ των τριών αυτών πηγών απαιτεί είτε την προσθήκη οριζόντιας διάταξης σχετικά με τις συνταγματικές παραδόσεις, ανάλογης με τις διατάξεις που αφορούν τις άλλες δύο πηγές, είτε την προσθήκη στο άρθρο 6 παρ. 2 της συνθήκης, στοιχείου το οποίο να καλύπτει την ανησυχία αυτή. Εάν δεν συμβεί αυτό, υπάρχει κίνδυνος να δοθεί υπερβολική πολιτική εξουσία στον κοινοτικό δικαστή με την ενσωμάτωση του Χάρτη. Άλλοι όμως παρατήρησαν ότι το Δικαστήριο διαθέτει μεγαλύτερο περιθώριο εκτίμησης σήμερα στο πλαίσιο ενός καθαρά νομολογιακού ορισμού των κοινοτικών θεμελιωδών δικαιωμάτων. Προσέθεσαν ότι είναι πολύ δυσχερής ο καθορισμός των κοινών συνταγματικών παραδόσεων και ότι το Δικαστήριο κατ' ανάγκη δεν είναι σε θέση να συναγάγει εξ αυτών δικαιώματα με έννοια ταυτόσημη με αυτήν που υπάρχει σε όλα τα Συντάγματα των κρατών μελών, ούτε να υιοθετήσει απλώς τον ελάχιστο κοινό παρονομαστή τους.

9. Ορισμένα μέλη παρατήρησαν ότι θα ήταν σκόπιμο να επανεξετασθεί το θέμα του άρθρου 6 παρ. 2 της συνθήκης ΕΕ μετά από τις συζητήσεις της Ομάδας σχετικά με την προσχώρηση στην ΕΣΑΔ. Ο Πρόεδρος επιβεβαίωσε την προσέγγιση αυτή, δηλώνοντας ότι μπορεί να διακρίνει ένα περιθώριο για τη διατήρηση των αναφορών που γίνονται στο άρθρο 6 παρ. 2, αλλά ότι θα πρέπει εν πάση περιπτώσει να εξετασθεί κατά πόσο θα επηρεασθεί η διατύπωσή τους από μία ενδεχόμενη απόφαση σχετικά με την προσχώρηση στην ΕΣΑΔ.

– *Ο Χάρτης και οι αρμοδιότητες της Ένωσης*

Ο Πρόεδρος άνοιξε τη συζήτηση με την παρουσίαση του εγγράφου εργασίας του και με τη δήλωση ότι ο ίδιος δεν βλέπει αντίφαση μεταξύ του Χάρτη και των περιορισμένων αρμοδιοτήτων της Ένωσης.

10. Όλοι οι παρεμβαίνοντες τόνισαν τη σημασία, η οποία έχει ήδη υπογραμμισθεί από την προηγούμενη Συνέλευση της βασικής αρχής ότι η ενσωμάτωση του Χάρτη δεν θίγει την κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών, και εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τις σημαντικές διευκρινίσεις που παρέσχε το έγγραφο εργασίας (WD 03) του Προέδρου ως προς το θέμα αυτό. Αναφέρθηκε ότι η προηγούμενη Συνέλευση επιθυμούσε τη σύνταξη πλήρους καταλόγου προκειμένου επίσης να καταστούν ορατές όλες οι κοινές αξίες της Ένωσης ιδίως στο πλαίσιο των διεθνών της σχέσεων.

11. Διάφοροι παρεμβαίνοντες έκριναν σκόπιμο να γίνει τροποποίηση της διατύπωσης στο άρθρο 51 παρ. 2 του Χάρτη, εφόσον επιλεγεί η δυνατότητα στ), όπως προτείνεται στο έγγραφο εργασίας του Προέδρου (διευκρινίζοντας ότι ο Χάρτης, ενσωματούμενος στις συνθήκες, δεν μεταβάλλει τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα που καθορίζονται από τις άλλες διατάξεις των συνθηκών).

12. Κατόπιν αιτημάτων εκ μέρους μελών της Ομάδας, ο Πρόεδρος Vitorino ανέλαβε να υποβάλει στην Ομάδα έγγραφο εργασίας σχετικά με τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις της διατύπωσης των άρθρων 51 παρ. 2 και 52 παρ. 2 του Χάρτη, καθώς και σχετικά με τις επικαλύψεις στο Χάρτη.

=====